

Võrdlusanalüüsi kasutamine kutseõppes

Mis on võrdlusanalüüs?

Mis on võrdlusanalüüs? Võrdlusanalüüs on „süsteemne õppimine parimast, mis pärineb kvaliteediliikumisest. See keskendub õppimisele tulemuslikkuse parandamise nimel. See tähendab tagasihoidlikkust, valmidust tunnistada, et teised on paremad ja neilt õppida.” (Rumizen, 2002:285). Samuti on võrdlusanalüüsi peetud „teiste suurepärase praktikate välja selgitamise, mõistmise ja adapteerimise protsessiks, mille eesmärgiks on parandada oma tulemuslikkust.” (O’Dell ja Grayson, 2004:602). Võrdlusanalüüsi üldises definitsioonis tehakse vahet ka organisatsioonisisese ja -välise võrdlusanalüüsi vahel, kusjuures sisene võrdlusanalüüs hõlmab oma organisatsiooni teadmiste ja praktikate välja selgitamist, jagamist ja kasutamist, samas kui välise võrdlusanalüüsi eesmärgiks on saada kasu võrdlusest teiste organisatsioonidega (O’Dell ja Grayson, 2004).

Veel üks võrdlusanalüüsi definitsioon: „Järjepidev süsteemne protsess, mis aitab otsida rahvusvahelist parimat tava ja seda oma organisatsioonis juurutada nii, et kõik organisatsiooni kuuluvad üksused mõistaksid ja realiseeriks oma potentsiaali täielikult. Otsida võidakse tooteid, teenuseid või äritavasid, konkurente või valdkonnas juhtivaks organisatsiooniks peetavat organisatsiooni või teie valitud spetsiifilisi äriprotsesse.” (Gardner ja Winder, 1998:201).

Võrdlusanalüüs on meetod, mille abil võrreldakse käsitlusi, tööviisi (protsesse) ja saavutusi (tulemuslikkuse andmed) teiste kutseõppeasutustega. Eelistatavalt võrreldakse omavahel kutsehariduse valdkonnas tegutsevaid organisatsioone, kuid seda meetodit on võimalik kasutada ka võrdlemiseks teistest sektoritest pärit organisatsioonidega. Tavaliselt võrreldakse organisatsioonide kvaliteedi, aja ja kulude tegureid. Peale selle uurime, kuidas on teatavat liiki kutseõpet võimalik paremate tulemuste (tõhusamalt) ja suurema efektiivsusega paremini osutada.

Võrdlusanalüüsi abil on võimalik välja selgitada kas ühe konkreetse kutseõppeasutuse, konkurendi või teisest sektorist pärit organisatsiooni parim saavutatud tulemus. Neid andmeid saab siis kasutada kutseõppeasutuse meetodite ja protsesside hindamiseks, mille eesmärgiks on saavutada suurem teenuste mõju (tõhusus ja mõjus).

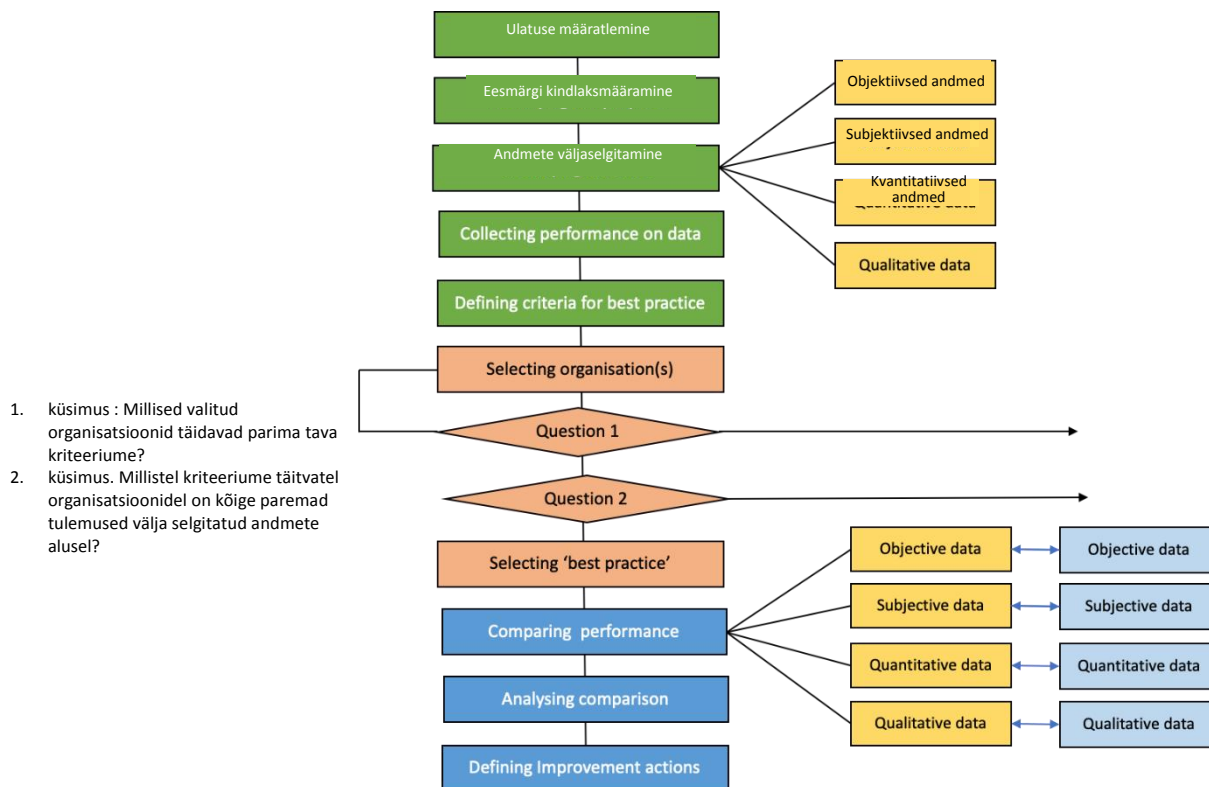
Võrdlusanalüüs on meetod mingi mõõdetava võrdlusaluse leidmiseks. Lihtsamalt öeldes on võrdlusalus „mis“ ja võrdlusmeetod ise „kuidas“. Võrdlusanalüüs ei ole kiire ega lihtne meetod. Enne võrdlusanalüüsi korraldamist tuleb väga hästi teada, millist kvalitatiivset ja kvantitatiivset infot on võimalik koguda ja kellega praktikud saavad selle info saamiseks ühendust võtta. Olenevalt kutseõppeasutuse suurusest võivad isegi praktikud olla mõnikord üllatunud, millist infot on võimalik omast majast kergesti leida.

Võrdlusanalüüs ei ole lihtsalt teistele kutseõppeasutustele päringute tegemine või teise kutseõppeasutuse tegevuskoha külastamine ja tema protsesside dokumenteerimine. Võrdlusanalüüsi kasutamisel ei tohiks kutseõppeasutus piirduda uurimisel ainult oma sektoriga ning võrdlusanalüüs ei tohiks jääda ühekordseks ettevõtmiseks.

Võrdlusanalüüs

Võrdlusanalüüsi saab esitada allpool toodud voogdiagrammina.

Võrdlusanalüüsi kirjeldus

Võrdlusanalüüsi saab kirjeldada järgmiste sammudena.

Samm 1: Võrdlusanalüüsi ulatuse määratlemine

Võrdlusanalüüsi ulatuse (st võrreldava osa) määratlemine analüüsimiseks peab alati olema protsessi lähtekohaks. Te ei taha ju, et teil kaoks kontroll võrdlusanalüüsi üle juba enne, kui oletesellega alustanud. Võrdlusanalüüsi ulatus võib tähendada meetodit, teenust, hariduskava, osakonna või programmi saavutusi, õppijate ja/või õpetajate tulemuslikkust jms).

Samm 2: Võrdlusanalüüsi eesmärgi kindlaksmääramine

Võrdlusanalüüsi võidakse korraldada erinevatel eesmärkidel. Võrdlusanalüüsi eesmärgid on üldjuhul seotud parendamise, õppimise ja arendamisega.

Organisatsioonisisest võrdlusanalüüsi kasutatakse, kui kutseõppeasutus on juba sisse seadnud ja tõendanud parima praktika ning neil on lihtsalt vaja seda jagada. Jällegi võib kutseõppeasutuse suurusest olenevalt piisata väga mitmesuguste tulemuste esindamiseks. Organisatsioonisisest võrdlusanalüüsi võib olla vaja korraldada ka siis, kui võrreldavad kutseõppeasutused / teenused / tulemused ei ole kergesti kättesaadavad.

Konkurentide võrdlusanalüüsi kasutatakse, kui kutseõppeasutus soovib hinnata oma positsiooni sektoris. Peale selle kasutatakse konkurentide võrdlusanalüüsi ka siis, kui

kutseõppeasutusel on vaja välja selgitada sektori juhtiva organisatsiooni tulemuslikkuse eesmärgid.

Strateegilist võrdlusanalüüsi kasutatakse maailmaklassi tulemuslikkuse välja selgitamiseks ja analüüsimiseks. Seda liiki analüüsi kasutatakse enim siis, kui kutseõppeasutusel on soov laieneda väljapoole oma sektorit või teistesse riikidesse.

Samm 3: **Andmete väljaselgitamine**

Võrdlusanalüüs tähendab teabe / andmete võrdlemist. Teavet / andmeid on mitmesugust. Teave / andmed võivad olla subjektiivsed ja objektiivsed, esitatud kvalitatiivselt ja/või kvantitatiivselt.

Subjektiivne teave põhineb isiklikel arvamustel, tõlgendustel, vaatekohtadel, emotsioonidel ja hinnangul.

Objektiivne teave põhineb tõsiasjadel, on mõõdetav ja jälgitav.

Mõlemat liiki teavet on võimalik väljendada kvalitatiivsete andmetena. Sellist numbrites mitte väljendatud teavet on võimalik jälgida ja registreerida. Seda liiki andmeid kogutakse jälgimise, neljasilma-intervjuude ja fookusrühma-intervjuude abil. Kvalitatiivne teave / kvalitatiivsed andmed on seotud inimese emotsioonide ja tajuga, sellega, mida nad tunnevad.

Kvantitatiivsed andmed on igasugune kvantifitseeritav teave / igasugused kvantifitseeritavad andmed, mida saab kasutada matemaatilise arvutuse tegemiseks või statistilisel analüüsil. Seda liiki andmed aitavad teha otsuseid matemaatiliste tuletiste alusel. Kvantitatiivseid andmeid kasutatakse selleks, et leida vastuseid küsimustele nagu kui palju? või kui sageli?. Neid andmeid on võimalik tõendada ja kontrollida. Kvantitatiivse teabe / kvantitatiivsete andmete korral väljendatakse taju ja emotsioone numbriliselt või protsentides.

Soovitatakse välja selgitada subjektiivne, objektiivne, kvalitatiivne ja kvantitatiivne teave.

Samm 4: **Andmete kogumine**

Selles sammus kogub kutseõppeasutuse nii palju kättesaadavat teavet kui võimalik võrdlusanalüüsi kindlaksmääratud ulatuses. Soovitatakse tasakaalustada teabe liigid (subjektiivne ja objektiivne teave) ja mitmesugused esitamise viisid.

Samm 5: **Parima tava kriteeriumide määratlemine**

Võrdlusanalüüs on teabe / andmete võrdlemine selle asutusega, kelle töökorraldust või mõnda aspekti sellest on peetud parimaks praktikaks (nõ parima praktika esindaja). Parim praktika tuleb valida varem kindlaksmääratud kriteeriumide järgi. Paljudel juhtudel sõltuvad kriteeriumid võrdlusanalüüsi ulatusest. Eduka kaasava hariduse tulemuste võrdlemisel võivad olla teistsugused kriteeriumid kui võrrelda tulemusi õppijate ja õpetajate rahulolu alusel või kutseõppeasutuse naissoost õppijatele mõeldud õppekavade tulemusi.

Samm 6: **Organisatsiooni(de) valimine**

Pärast hea tava kriteeriumide väljaselgitamist tuleb valida organisatsioon, mille suhtes võrdlusanalüüs korraldada. Teisisõnu, tuleb valida organisatsioon, millega võrdlete 3. sammus valitud andmeid. Organisatsiooni valimine on võrdlusanalüüsi oluline samm. Valitud organisatsioon peab olema parima praktika esindajaks tehtava võrdlusanalüüsi valdkonnas.

Samm 7: **Tulemuste võrdlemine**

Teavet tuleb võrrelda süsteemselt. Sarnast teavet tuleb võrrelda omavahel. Kvantitatiivset teavet tuleb võrrelda sarnastele näitajatele tugineva kvantitatiivse teabega. Subjektiivset teavet tuleb võrrelda sarnastele näitajatele tugineva subjektiivse teabega, samas kui fakte ja arve tuleb võrrelda omavahel.

Samm 8: **Võrdluse analüüsimine**

Võrdlusaluse teavet on võimalik analüüsida erineval viisil. Kvantitatiivse teabe korral võib abiks olla statistiline analüüs. Kvalitatiivse teabe analüüsimiseks on olemas muud tehnikad. Igal juhul otsite analüüsimise käigus varieerumise põhjuseid. Püüate mõista, miks tulemused muutuvad ja miks võrdlusaluse tulemused on paremad. Seega uurite praeguste tulemuste põhjusi eesmärgiga sellest teabest midagi õppida.

Samm 9: **Parendustegevuste määratlemine**

Võrreldavate andmete analüüsile tugiendes saate välja selgitada, milliseid tulemusi tuleks parandada. 8. sammus võisite uurida andmete ja teabe varieerumise põhjusi. Miks on võrdlusaluse tulemused paremad kui teie organisatsiooni tulemused? Need põhjused võivad inspireerida ellu viima parendusalgatusi, st muuta tööviise, väljundite mõõtmist, parandada praktikat. Parendustegevuste jätkusuutlikkuse tagamiseks on oluline sellesse protsessi kaasata juhtkond ja töötajad (õpetajad). Juhtkonna ja õpetajate kaasamist peetakse jätkusuutlike parenduste peamiseks teguriks.